

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinvi Nrul 1/2

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
napotază.

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

Italianii în Albania.

Arad, 21 Ianuarie.

În mijlocul conflagrației generale în care atâtea mari state europene luptă pe viață și pe moarte, Italia debarcă trupe în Albania.

În orice altă împrejurare, în orice altă stare a Europei o asemenea știre ar fi căzut ca o bombă și ar fi produs o legitimă emoțiune. Fiindcă Italianii în Albania însemnează, pe deoparte un semn de ostilitate, iar pe de altă parte o luare de măsuri precaute împotriva expansiunii Serbiei în Adria.

Astăzi, însă, știrea — ba, chiar faptul împlinit — n'a produs decât un mediocrul interes în public, fiindcă întreaga atențiune a lumii este ațintită asupra celor două mari câmpii de bătălie pe care se joacă existența atâtor popoare.

Dar Italianii au debarcat la Valona și, dacă publicul nu apreciază la adevărată-i valoare acest fapt, nu este cu puțință ca lumea diplomatică, cancelariile să nu fie preocupate serios. Telegrammele agențiilor au comunicat, firește, că Italia declară că ea va rămâne la Valona numai vremelnic și că, de îndată ce ordinea va fi restabilită, trupele italiene se vor retrage.

Se înțelege, că asemenea declarațiuni sunt întotdeauna obligatorii, dar exemplele istorice și toate exemplele de sub ochii noștri ne spun, că ocupațiunile provizorii au rămas, de cele mai multe ori, ocupații permanente, după cum protectoratele s'au transformat, mai întotdeauna, în anexiuni formale.

Italia are de mult ochiul asupra Albaniei. Căci Albania reprezintă pentru ea un fort însemnat în Mediterana, un fort care să-

apere interesele și care să împiedece pe alții de a deveni stăpâni acestei mări. Faptul de astăzi este, prin urmare, nu un act pripit și impulsiv datorit faptului că toate puterile mari ale Europei sunt cu mâinile legate, dar urmarea unei politici condusă cu perseverență de atâția ani.

Asupra Mediteranei au vederi mai multe popoare: Austro-Ungarii, Grecii, Sârbii și Italianii. Dacă Albania, incapabilă de a se governa singură ar fi să cadă prada vre-unui vecin dibaciu, se înțelege că situația Italiei ar deveni mai grea; de aceea, profitând de actualele împrejurări și pentru a lua înaintea altor compețitori, guvernul dela Roma a grăbit soluțiunea debarcând marinari și după aceea bersaglieri la Valona.

Italia are acum de statornicit două înțelegeri, una cu marile puteri interesate în problema balcanică și în problema Mediteranei, a doua cu Essad-pașa care nu poate vedea cu ochi buni ocupațiunea italiană, adevărată sârbire a autorității sale pe care ar fi voit-o nemărginită.

Întâia înțelegere nu este grea de stabilit astăzi, când amândouă taberele europene în luptă au cel mai mare interes ca să nu nemulțumească Roma. A doua înțelegere, dacă nu se va face, adevărată dacă Essad-pașa se va împotrivi cu forța, evident că tunul va vorbi, și nu este greu de prevăzut din ce parte va rămâne victoria.

Negreșit totul este acum provizoriu, de aceea provizoriu va rămâne ori și care regim va fi impus Albaniei.

În ziua lichidării mării răfuei de astăzi se va ști ce se va alege cu această provincie și dacă Italia își menține fortul important ce a ocupat pentru apărarea Mediteranei.

Anul nou la București.

Cuvântările regelui Ferdinand și a prim-ministrului Brătianu.

București, 5 Ian. v. 1915.

După serviciul divin oficiat în ziua de Anul-nou la mitropolie regele Ferdinand, regina Maria și prințul moștenitor Carol, însoțiți de o strălucită asistență militară și civilă, au trecut în palatul mitropolitan, unde, conform obiceiului, mitropolitul primat a prezintat în numele clerului, în cuvinte însuflețite de un cald patriotizm, familiei regale române urări de Anul-nou.

A luat apoi cuvântul prim-ministrul Brătianu rostind următorul discurs:

— Un an s'a încheiat trudit de grea grijă și de adâncă durere, dar todeodată isvor de mari nădejdi. În împrejurări fără de seamă o domnie — cea mai lungă și cea mai lucidă a istoriei noastre — s'a stârșit în mijlocul jalei obștești. O domnie nouă s'a început, înconjurată de dragostea și de încrederea tuturor.

Din această durere și din aceste credințe, o nouă și trainică legătură s'a făcut între tron și țară; ea dă Majestății Voastre noi puteri pentru îndeplinirea marelui meniri ce Dumnezeu I-a dat.

Pe pragul anului care începe, plin de încredere și de mari nădejdi, din adâncul inimei tuturor se ridică o urare ierbinte, ca Dumnezeu să binecuvinteze munca Majestății Voastre.

Facă cerul ca la sfârșitul acestui an regele și poporul său să se bucure de cea înaltă mulțumire sufletească pe care nu o dă decât conștiința marilor datorii îndeplinite.

Mândra tovarășe a Majestății Voastre, părtașă a tuturor gândurilor și a tuturor grijilor sale, sporindu-și neîncetat opera binefăcătoare de alinare și de mângâiere, va înlesni greaua sa sarcină, crescând tot mai mult iubirea ce o înconjoară.

Aceleași simțăminte de dragoste se îndreptează, firește cu venerațiune și recunoștință, către regina Elisabeta, care în așa lung șir de ani, a fost sprijin neprețuit al marelui întemeietor al regatului și alinare neobosită a tuturor suferințelor.

Reverie.

(Din opereta „Mata”. Solo de tenor. Muzica de prof. Fr. Hubic.)

Miresme când plutesc ușor
În serile de Maiu,
Mă prinde iar un dulce dor
De chipul tău bălăiu.

Când stelele scîlipesc pe cer
Și luna urcă 'n cet —
Revăd iar tainicul mister
Prin freamăt de boschet:

Cu zimbet gales, ingeresc
În calea mea cum vii,
Resimt parfumul — și simțesc
Sărutul cel dintâi.

Cum capul tău la piept mi-l culci
Cu un ușor suspin
Și-mi vin în minte vorbe dulci
Șoptite, spuse lin...

— Azi, visul de adineori
L'ai destrămat pe veci,
Iar ochii-ți, cândva arzători
Privesc atât de reci.

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Și tril de păsărele 'n crâng
Deacum eu n'o s'ascult,
Iubirea noastră, ce-o deplâng,
E-un basm — uitat demult.

Azi, nu-i nici cerul instelat,
Nici luna nu-i de-argint,
— Unde ț-e chipul fermecat? —
Azi — toate, toate mint.

Traian-Amos Plinteru.

Ion Creangă.

Se împlinesc acum 25 de ani dela moartea neîntrecutului povestitor popular și numeroase articole au apărut spre a-i cinsti amintirea și spre a îndemna să se ridice un monument în orașul Iași, căci acolo și-a petrecut o mare parte a vieții sale, acolo i-a fost sfârșitul, într-o căsuță săracă dintr'o mahala depărtată.

Viața lui se poate povesti în puține cuvinte. Născut la 1837 în satul Humulești, Creangă a îmbrățișat cariera preotească. Fiind preot ori diacon, a urmat și la școala normală, astfel s'a făcut institutor în Iași. A murit în anul 1899.

Viața lui a fost modestă, dar scrierile lui sunt de mare preț; acele "ărănii" — cum le

Prețul unui exemplar 10 fileri.

numea dânsul în glumă — au să rămâie în literatura românească.

Fiu de sătean plugar, Creangă a copilărit în sat și în școale sătești și-a făcut cea dintâi învățătură. Părăsind plugăria și intrând în altă categorie socială, schimbând viața de sat prin cea de oraș, el rămâne totuși cu tot sufletul lui legat de dumbrăvi și de lunci, de țărini cu holde și de câmpuri cu flori. Darul lui natural de a povesti cu haz, cultivat mai ales prin citiri particulare, îl întrebunțează ca să ne înfățișeze cugetarea săteanului român, în chipurile, nădejdi și suferințele acestuia.

În basme, în anecdote, în amintirile personale, peste tot, găsim sufletul săteanului privit din diferite puncte de vedere prin situațiile deosebite pe cari povestitorul le alege.

Și ca fond și ca formă, nu se poate o producțiune literară care să întrunească mai deplin condițiunea de a fi specific românească și specific țărănească.

Basmele ne transportă negreșit în lumi închipuite, faptele povestite sunt îndeplinite de împărați, de feți-frumoși, de ființe plămuite cu însușiri mai presus de natură (ca Gerilă, Setilă, ș. a.) ori chiar de animale (capre, lupi, etc.). Dacă băgăm însă de seamă cum se poartă între dânsii diferiții indivizi cari trăiesc în aceste basme, ce raporturi sunt între amici sau între dușmani, între stăpâni și slugi, etc., a-

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor.

Expresione credincioasă a cugetului obștesc, urez din tot sufletul:

Să trăiască Majestatele Voastre. Să trăiască M. S. regina Elisabeta. Să trăiască A. S. R. principele moștenitor. Să trăiască augusta Voastră familie.

Regele Ferdinand, la aceste felicitări, a răspuns:

„Din adâncul sufletului mulțumesc înalt Prea Sfinției Tale cât și domniei-voastre pentru călduroasele urări ce Ne aduceți cu prilejul Anului nou.

Pe pragul acestui an întunecat încă de nori de furtună, arunc privirile Mele și în trecut și în viitor. Cu adâncă mulțumire ne putem închina Atotputernicului pentru tot ce s'a săvârșit în decursul celor 48 de ani de domnie a Marelui Meu predecesor. Infăptuirea României de azi era cu puțință numai p'în aceea că dela prima zi a venirii sale, regele Carol s'a identificat complet cu țara, făcând din voința ei voința Sa, din puterile poporului puterea Sa, ajutat în lunga și rodnică Sa viață de bărbați de stat patrioți.

Pot asigura țara că și Eu voi căuta a identifica tot astfel voința și puterile Mele cu ale iubitului Meu popor. Avem însă nevoie în aceste timpuri grele ca voința de unire în gândire și spiritul de abnegație, să fie adânc săpate în inimile tuturor; astfel făcându-ne toți împreună datorii, putem spera că la finele anului, soarele binefăcător iarăș va străluci cu razele lui calde asupra scumpei noastre țări.

Aceste sunt urările ce azi din toată inima le aduc României”.

Cuvintele regelui au fost acoperite cu strigăte de „ura”.

La orele 12 și jumătate, regele, regina și principele moștenitor s'au întors la palat.

Lupta

Irlandezilor pentru libertate.

Manifestul comitetului irlandez din America.

Arad, 20 Ianuarie.

Comitetul voluntarilor irlandezi din Passaic, în Statele-Unite din America de nord, a lansat, acum câteva săptămâni, un manifest către „Prietenii independenței irlandeze” în care între altele spune următoarele:

„Pentru Irlandezii ce trăiesc în America a sosit vremea să decidă dacă vreau ori nu să-și ocupe locul lor cuvenit în sfatul popoarelor?”

tunci vedem că în toate se oglindesc și prin fapte și prin vorbe, obiceiuri, credințe, expresii de-ale țăranilor noștri.

În anecdote vedem mai peste tot pe țăran față cu diferitele schimbări politice întâmplate în România. Cum le privește săteanul? Cu neîncredere, și un zimbet ironic zărești pe fața sa. De ce este astfel țăranul înfățișat de Creangă? Apăsător de veacuri întregi de stăpânitori lacomi străini sau din țară, înșelat prin făgăduințe, lăsat în întunec și silit să judece tot cu mintea lui din secolul trecut fără să i se fi dat destulă învățătură spre a și-o schimba, săteanul român privește fără entuziasm ideile cele nouă și greu îi vine a crede că cele ce se fac, se fac pentru binele lui.

În fine, amintirile din copilărie nu sunt numai povestiri ale câtorva întâmplări din viața autorului, ele sunt cea mai deplină icoană a vieții dela țară. Aci vom vedea ce gândiau și cum gândiau sătenii în epoca aceea. Toate problemele vieții se înfățișează în mod lămurit în șirul faptelor istorisite. Creșterea copiilor, raporturile între soți și între rude, detaliile vieții casnice; mai departe, raporturile între locuitorii unui sat, purtarea preotului față de săteni, atitudinea sătenilor față de preot, față de biserică și de școală; apoi obiceiurile la sărbători, jocurile copiilor, diferitele superstiții, medicina populară; în fine — în altă ordine de idei — obiceiurile călugărilor, metodele de învățământ din vremuri, etc.

Toate aceste ne apar vii înaintea noastră, Paginile cari ne arată pe școlarul ce se silește a învăța pe din afară gramatica sunt de o putere comică extraordinară.

Dușmanul Irlandei este angajat într'o grea luptă pentru existența sa. Peste 200.000 de tineri irlandezi stau gata în patria lor, pentru ca să iasă la luptă pentru libertatea Irlandei. Doar Parnell stabilise, că năcazurile Angliei înseamnă norocul Irlandei.

Voluntarii irlandezi sunt disciplinați, entuziaști și resemnați să nu lase să treacă acest minunat prilej de a sd'obi domnia despotică a Angliei asupra lor. Ei au curajul și toate calitățile necesare unui bun soldat, dar ei, durere, n'au tunuri. Ei vreau să lupte, suntem noi oare învoiați să le liferăm tunuri?

Ei și-au trimis aci pe conducătorul și oratorul lor, care ne-a spus: „Dați-ne bani, dați-ne tunuri, iar noi vă jurăm pe Dzeu care ne-a dat viață, că nu vom fi necredincioși mamei dulcea a rassei noastre. Iau garanța pentru aceasta. Probabil, voi nici nu știți ce vremuri trăim acum. 700 de ani am tot așteptat acest moment. Acum curentul vremii este favorabil nouă și am merita să fim dați uitărei, dacă n'am fi pregătiți pentru primirea acestui „răsărit de lună”.

— Există oare în întregul Passaic un singur bărbat sau femeie, în a cărei vine să nu curgă măcar un strop de sânge irlandez, care să fie atât de împietrit la inimă, încât să nu audă acest strigăt? Doamne păzește!

Voluntarii irlandezi sunt hotărâți să-și sacrifice cu toții viața pentru liberarea Irlandei, pentru ca generațiile viitoare să se poată bucura de plăcerile roadelor binecuvântate ale păcii și a prosperării. Pentru ce, dară, nu am fi noi gata ca și noi să aducem o mică jertfă și să ajutăm pe frații noștri luptători? Dovediți prin ajutorul vostru, că n'ați uitat pământul părinților voștri, acel pământ care cu atâta curaj a înfruntat foamea, opresiunea și persecuțiile aduse de Anglia asupra lui. Dovediți, că această țară, care a născut atâți patrioți și și miniștri, ca nimeni alta, este și a noastră. Dovediți, că nu ați uitat de ea, și, că și visul vostru este acela pe care l'a avut Thomas Davise, ca Irlanda să fie iarăș a națiunii noastre. Gândiți la aceea, cât de fericiți ați fi, dacă și voi ați putea să mergeți în Irlanda, iar acolo v'ar primi un popor liber, care se bucură de binecuvântările autonomiei proprii; dacă ați vedea drapelul verde fălfăind în fața parlamentului, asemenea celui cu stele, simbolul cinstei, libertății, dreptului și al egalității.

Dzeu să păzească Irlanda!”

Altele sunt pline de poezie.

„Ce-i pasă copilului — zice el — când mama și tata se gândesc la neajunsurile vieții, la ce poate să le aducă ziua de mâine sau că-i frământă alte gânduri pline de îngrijire? Copilul încălecat pe bățul său, gândește că se află călare pe un cal de cei mai strașnici, pe care aleargă cu voie bună și-l bate cu biciul și-l strunește cu tot dinadinsul și răcnește la el de-ți la auzul; și ce cade jos, crede că l'a trântit calul, și pe băț își descarcă mânia în toată puterea cuvântului. Așa eram eu la vârsta cea fericită și așa cred că au fost toți copiii de când îi lumea asta și pământul, măcar să zică cine ce a zică”

Și în alt loc:

„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o sfoară cu mătoci la capăt de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichicul vetrei cel humuit de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul, pe care mă ascundeam când ne jucam noi băieții de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acuma inima de bucurie. Și, Doamne, frumos era pe atunci!... Și eu eram vesel ca vremea cea bună și șturlubatic și copilăros ca vântul în turbarea sa”.

Acestea sunt însușirile operei lui Ion Creangă, acestea explică valoarea ei deosebită și îndreptățesc admirația tuturor, care se vădește și cu prilejul tristei aniversări de est timp.

„Albina”

Gh. A.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Situația generală nu s'a schimbat. Pe frontul din Polonia, afară de câteva hărțuiri între patrule au avut loc numai lupte între artileria.

Dealungul Dunaietului artileria noastră a bombardat cu succes unele zone din linia de bătăie ale infanteriei dușmane și l-a silit pe dușman să evacueze o maieriște ocupată de dușman. O diviziune a noastră a pătruns până la râu, cauzându-i dușmanului o pierdere de mai multe sute de oameni și a distrus podul construit de dușman peste Dunaiet.

În Carpați au avut loc numai hărțuiri nelsemnate.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță: În zonele dintre țărmul mării și ținutul de lângă Lys au avut loc numai lupte între artileria.

În apropiere de Notre Dame de Lorette spre nordvest dela Arras am luat dela dușman o tranșee de 200 metri lungă și am capturat cu acest prilej 2 mitraliere și mai mulți prizonieri.

În Argonnes, trupele noastre au cucerit câteva tranșee dușmane, iar într'un loc am câștigat zilele din urmă iarăș un teren de 500 metri.

În pădurea ce se găsește spre nord dela Sennheim am făcut prizonieri 40 de vânători alpini.

Pe câmpul de războiu din ost nu e nici o schimbare.

Constantinopol. — Dela cartierul general otoman se anunță: Cu prilejul unui atac de noapte, pe care l-au făcut Rușii împotriva fortificațiilor dela Sat el Arab, l-am surprins pe dușman. Rușii au avut 100 morți și răniți. Un escadron a cavaleriei engleze a încercat în ținutul dela Korna să surprindă o parte a infanteriei noastre, dar am respins atacul cauzându-i dușmanului mari pierderi.

Berlin. — În noaptea spre 19 Ianuarie aeroplanelor marinei de războiu au făcut un atac împotriva câtorva puncte întărite ale țărmului ostic al Angliei. Cu acest prilej fiind o vreme cețoasă și ploioasă piloții au aruncat cu succes în mai multe rânduri bombe. Împotriva hidroplanelor a fost deschis focul, dar ele s'au întors neatînse. — Behnke, șeful statului major al marinei.

Vizita baronului Burián în Germania.

Viena. — Ministrul de externe baronul Burián va pleca Vineri la Berlin, ca să-l viziteze pe secretarul de externe al Germaniei, Jagov. Ministrul de externe austro-ungar va petrece în Berlin numai câteva ore și își va continua drumul la cartierul general german de pe câmpul de războiu apusean. Marți, ministrul Burián se va întoarce la Berlin, unde va sta câteva zile și va confera cu bărbații de stat germani.

Se începe asedierea generală a Przemyslului?

Copenhaga. — „Nowoje Wremja” scrie în baza informațiilor primite din cercurile militare că, în zilele acestea se va începe asedierea generală a Przemyslului.

Lupte sângeroase la Bolinow.

Copenhaga. — Din Petrograd se anunță: După cum scrie „Nowoje Wremja” la Bolimow a avut loc o luptă foarte sângeroasă. Germanii au făcut 13 atacuri cu baioneta împotriva pozițiilor rusești, apărate cu îndârjire.

Moștenitorul la împăratul Wilhelm.

Budapesta. — Biroul telegrafic ungar e informat din Viena: Moștenitorul arhiducele Carol Francisc Iosif a plecat azi (Miercuri) seara la Berlin de unde se va duce la cartierul general german ca să-l viziteze pe împăratul Wilhelm. Moștenitorul e însoțit de prințul Lobkowitz, prim-camerier, contele Van der Straten, camerier și casierul Mares.

Declarațiile cardinalului Bettinger în chestiuni religioase.

Berlin. — Cardinalul Bettinger din München declară unui colaborator al ziarului „Münchener Neueste Nachrichten” că o ambasadă turcească pe lângă vatican ar fi tot atât de avantajoasă, ca și protectoratul francez pentru catolicii din Orient. Inițierea unei ambasade engleze pe lângă vatican este pur și simplu o măsură războinică și nu va influența atitudinea neutrală a scaunului papal.

O unire a bisericii romane cu cea greco-catolică cardinalul nu o consideră ca exclusă în principiu, din cauza deosebirilor adânci. Biserica catolică condamnă din principii religioase ori ce războiu de atac și cucerire, dar războiul defensiv este o datorie urgentă pentru existența națională.

În chestiunea, dacă războiul și răsturnarea generală a stărilor existente vor schimba și relațiile dintre Italia și sfântul scaun a declarat că aceasta ar fi de dorit dar nu e sigur.

Asigurarea suveranității papale este punctul esențial. Două puteri suverane într'acelaș stat nu se pot uni. Germania și Austria încă ar prefera o relațiune pasnică între Italia și scaunul papal, în locul stării actuale, fără ca pentru aceasta să voiască a face presiune.

La sfârșitul convorbirii își exprimă speranța că pacea se va întoarce în curând pe pământ și că toate dorințele naționale se vor realiza.

Asupra propunerii păcii.

Roma. — Ziarul „Idea Nazionale” afirmă, că Germania nu ar fi străină de negocierile relative inițiativei Papei pentru schimbul de prizonieri deveniți neapți la luptă. Ziarul catolic crede că drept teren prielnic pentru schimbul de prizonieri ar putea sluji: Elveția pentru Germani și Francezi, Olanda pentru Englezi și Germani, România pentru Austrieci și Ruși, Suedia pentru Ruși și Germani. Cu toate piedecile inerente la aceste operațiuni așa de delicate trebuie să credem că toți beligeranții se vor grăbi să le rezolve în însuș interesul prizonierilor respinși, a căror cifră totală se urcă la 100.000.

Germanii pregătesc o mare flotă aeriană.

Roma. — Ziarele din Paris vorbesc despre o mare flotă aeriană pe care contele Zeppelin speră s'o poată mobiliza la finele lunii Ianuarie. Vor lua parte șapte dirijabile de prima clasă, care sub comanda contelui Zeppelin va merge să atace flota engleză.

Grecia contra Bulgariei.

Atena. — Un diplomat grec, a făcut unui corespondent al unui ziar din Londra, următoarele declarațiuni cu privire la atitudinea Greciei în chestiile balcanice, la ordinea zilei.

— „Guvernul grec a declarat în mod irevocabil că nu înțelege să retrocedeze nimănui nici un petec din pământul pe care l-a cucerit cu armele în mână în cursul războiului balcanic.

Mai mult: guvernul grec a înștiințat toate puterile că el se va opune dacă Serbia sau vreun alt stat, va fi dispus să facă cesiuni de natură a mării Bulgaria în defavorul celorlalte state balcanice.

Grecia neputând a se mai întinde la nord, va opri ca alt cineva să se mărească în defavorul ei, fiind convinsă că echilibrul balcanic trebuie menținut cu orice preț și aceasta nu numai din punct de vedere al teritoriului, dar și al forțelor militare respective.

După părerea guvernului numai așa se poate asigura pacea în peninsula balcanică.

Dacă însă Bulgaria va urmări eghemonta în Balcani, Grecia declară că nu este dispusă a o accepta.

Grecia nu va primi cu nici un preț ca aliata ei Serbia să cedeze Bulgariei Monastirul, la care Grecia a renunțat numai pentru că se află în mâinile aliatai sale, Serbia.

De asemenea nu va admite ca Bulgaria să se stabilească între Doiran și Vardar, căci aceasta ar însemna a se da puțință Bulgariei ca la un moment dat să poată ataca Grecia.

Bulgarii, având Strumița drept centru al activității comitatilor lor, ar putea să amenințe Salonicul, a cărui pierdere nu o pot uita”.

Diferite.

— Monarhul a donat bisericii g.r. or. române din Zold (protop. Făgetului) 500 cor. din caseta sa privată.

— Comandantul englez colonial Britz intrând în acțiune contra coloniilor sud-vestice germane din Africa, a zis soldaților săi: Sper, că ne vom înapoia în curând, dar nu înainte de a fi aruncat din Africa pe ultimul German.

— Din Canada se anunță, că guvernul mobilizează deja al treilea contingent, pentru a veni Englezilor în ajutor.

— În armata franceză se introduce o uniformă nouă, simplificată cu culoare albastră — Araniând actori poloni refugiați. reprezentății teatrale la Viena în limba polonă, a oprit locotenența austriacă aceste reprezentații sub cuvânt, că în Viena nu sunt motivate aceste reprezentații.

— Reales de prezident al camerei a zis Paul Deschanel în discursul său inaugural, că Alsația și Lorena trebuie să fie reincorporate la Franța.

— Din Paris se anunță, că reorganizarea armatei belgiene este terminată. Această armată numără 100.000 combatanți împărțiți în 6 divizii.

— Împăratul Wilhelm roagă publicul german, ca de astădată să renunțe la felicitările de ziua natală a împăratului spre a nu îngreuna prin aceasta corespondențele telegrafice și postale, cari au să servească alte scopuri.

— Se fac interesante încercări pentru a dresa găini și porumbi — cari au ca toate paserile ochii ageri — în scopul de a anunța ivirea de aeroplane încă în momentul când oamenii nu le pot desluși cu ochiul liber.

— Francezii au așezat pe catafalc în sala primăriei din Amiens cadavrul căpitanului Falkenhayn, fiul șefului statului major german, înmormântându-l cu toate onorurile militare.

— În Londra s'a organizat un corp special de aviatori cu 800 ofițeri și soldați în scopul apărării față de eventuale atacuri ale aviatorilor germani.

— Ziarul turcesc „Tanin” scrie că ministrul Italiei la Niș a adus la cunoștință guvernului sârbesc în legătură cu planurile Serbiei privitoare la Durazzo ca Italia în nici un caz nu va tolera ca Serbia să ocupe teritor și un port în Adriatică.

— „Politika” din Sofia e informat din sursă autorizată: Guvernul englez a comunicat prin o notă la Roma, că din însărcinarea triplei antante vor fi debarcate la Durazzo trupe engleze imediat ce trupele italiene vor ocupa afară de Valona și alte orașe albaneze.

— Ziarele spaniole pretind tot mai energic ca Gibraltarul și Tangerul să ajungă iarăș în posesiunea Spaniei.

Nu e exclus, ca Spania să se amestece și ea în curând în conflictul european.

— După o telegramă din Rotterdam, făcându-se un apel către capii familiilor din Anglia, s'au anunțat la serviciu în armata engleză 300.000 de tineri.

— Japonia a capturat dela începutul războiului până acum 41 de vapoare germane, pe cari le ține acum în portul Nagasi.

— După cum se anunță din Viena M. Sa l'a avansat afară din rând pe colonelul Fischer viteazul apărător al Cernăuțului la rangul de general-major.

Infrângerea Rușilor la Iacobeni.

Budapesta. — „Az Est” primește dela corespondentul său din Bistrița: Dușmanul încordându-și toate forțele luptă de două zile pentru posesiunea localității Iacobeni dar fără ca să fi avut vre-un succes. Trupele noastre își apără cu iscusință și energie pozițiunile respingând cu vigurositate atacurile repetite ale dușmanului, iar luând contraofensiva în mai multe puncte l-a înfrânt pe dușman. În tot locul, unde trupele noastre au făcut atacuri cu baloneta, au părăsit în fugă tranșeele. Cu toate că Rușii au primit ajutoare ei n'au putut ajunge la nici un rezultat și au trebuit să se retragă, sistându-și ofensiva.

Dușmanul a avut mari pierderi în morți și răniți.

În ținutul dela Cărlibaba, în unghiul format de comitatele Maramurăș, Bistrița-Năsăud și Bucovina e liniște.

„Răscoala Cehilor din Praga înăbușită în sânge”.

— Din minciunile pressei engleze. —

„Pressa din monarhie a arătat de mai multe ori cum pressa engleză răspândește cele mai îngrozitoare știri fantastice despre stările din monarhie.

Iată de astă dată una din cele mai încornurate știri:

— Corespondentul din Petrograd al ziarului „Daily Mail” telegrafiază ziarului său: „Nowoje Wremja” primește dela corespondentul său din Kiew o corespondență în care se spune, că Cehii de acolo au primit scrisori dela rudenile lor din Bohemia în cari se afirmă, că trupele poloneze și cehi și-au împușcat ofițerii strigând: „Jos Austria!” „Trăiască Rusia!” O zi întreagă orașul Praga a fost în mâinile răsvrațiilor. În ziua următoare trupele austriece întărite din nou au intrat în oraș, unde au săvârșit o represiune teribilă; au împușcat femei și copii și au ucis pe ori care ceh l'au găsit în stradă.

Apa râului Moldva era înroșită de sângele Cehilor (...ran red with Czech blood). Cele mai frumoase opere ornamentale din oraș au fost distruse. Austriecii au despoiat prăvăliile și au săvârșit violuri împotriva femeilor.

Două zile după aceste cruzimi revoltătoare (this sheeking crumelties) a izbucnit o nouă revoltă, care iarăș a avut ca rezultat noi represalii. Se șvonește, că Zhukowsky, consul rus, ar fi fost executat”.

Alta.

Agenția Reuter are „știri din țările neutrale, cari pretind a ști, că din zi în zi situația în monarhie devine tot mai primejdioasă, în ambele țări simțindu-se o mare lipsă de pâine. În monarhie domnește o deprimare generală; în toate orașele mari se fac mari demonstrații contra războiului, în multe locuri demonstrațiile au luat caracter revoluționar. În străzi se ridică baricade, între popor și poliție se dau ciocniri sângeroase”.

„Times” spune, că „martori oculari mărturisesc că în seara de Crăciun în Viena au avut loc mari demonstrații împotriva războiului; manifestanții au lovit cu pietrii în polițiști”.

Ambele știri, chiar și în aceste timpuri critice incontestabil vor pricinui mare ilaritate, mai ales în Viena.

Cu atari minciuni vrea pressa antantei să pre-dispună lumea împotriva noastră”. —(Ar. Kőz.)

Invitare la abonament.

Cu începerea unui an nou, anul al V-lea, de existență al ziarului „Românul”, adresăm on. noștri abonenți de până acum rugarea să binevoiască a-și înoi din bună vreme abonamentul pe anul 1915, ca expedierea regulată a ziarului nostru să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonenți, ci vor intra în șirul abonenților și alți numeroși cetitori și prieteni ai ziarului nostru.

Profităm de ocazia aceasta pentru a adresa și on. noștri abonenți restanțieri — institute, ca și patriculari — rugămintea, ca deodată cu abonarea ziarului nostru pe anul 1915, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Costul abonamentului pentru „Românul” zilnic rămâne și pentru anul 1915 neschimbat:

Pe un an . . . . . 28.— cor.
Pe jumătate an . . . . . 14.— cor.
Pe 3 luni . . . . . 7.— cor.
Pe o lună . . . . . 2.40 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . 40.— franci

Numărul popular:

Pe un an . . . . . 4 cor.
Pe jumătate an . . . . . 2 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . 8 franci.

Cererile precum și costul de abonament să se adreseze la: ADMINISTRATIA ZIARULUI „ROMÂNUL”, în ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 21 Ianuarie n. 1915.

Dimisiunea dlui O. Goga. În legătură cu dimisiunea dlui O. Goga din comitetul executiv al partidului național român, „Telegraful Român” e informat, că d. Goga a dimisionat din postul de secretar literar încă înainte cu două luni. Comitetul central al „Asociațiunii” a luat abdicarea la cunoștință, și a hotărât să fie înaintată adunării generale, care l'a ales pe d. Goga de secretar literar. În fine, mandatele pe cari le avea d. Goga ca deputat sinodal și congresual în organizația noastră bisericească au expirat cu finea anului 1914, iar la nouele alegeri d. Goga nu va mai putea fi ales, fiindcă, absentând de mai multă vreme din țară, nu e trecut în listele alegătorilor, și nefiind alegător, nu poate fi nici ales.

Dăruiri. D. Dr. Nicolae Ciacian, medic în Pecica a trimis la adm. noastră 10 cor. pentru Crucia roșie, ca răscumpărare a felicitărilor de Anul nou. D. Grigorie Popa din Jidovar 1 cor. pentru fondul ziaristilor.

Moarte de erou. Primim următorul dureros anunț funebru: Subscriși cu inimă înfrântă de durere pe această cale aducem la cunoștința tuturor rudelor, prietenilor și cunoșcuților că mult iubitul nostru frate, cumnat, unchiu **Marțian G. Pap** voluntar unterjäger al reg. de vânător tirolezi nr. 3, absolvent al cursului academiei superioare comerciale, student în drept, a murit ca erou pe câmpul de onoare galițian la 2 Nov. lângă San comuna Pilchow, lovit de glonte în inimă, în vârstă de 22 ani. Carci-mari-Vezend. 14 Ianuarie 1915.

Dr. Cornel Pap, avocat, cadet în reg. honv. 12, Aurel Pap farmacist, accesist de medicamente în fortăreața Krakau. Silvia Pap frați — soră. Alma Dr. Pap n. Moldovan cumnată, Sextil Pap nepot.

— **Stefan Bătrân**, sergent, voluntar la reg. 33 comp. 10, originar din Fazecaș-Vârșand (c. Arad), din părinți țărani, după ce a luat parte la toate luptele din Galiția cu batalionul său până în 25 Decembrie n. când a fost transportat în spital la Dobrițin unde în urma boalei atrase pe câmpul de luptă, în 11 Ianuarie și-a dat nobilul său sufler în mâinile Creatorului, în vârstă de 20 ani.

Eroul nostru a fost înmormântat cu pompă militară în ziua de 13 Ianuarie n. în Dobrițin, petrecându-l pe ultima lui cale îndurerății săi părinți.

A lăsat părinți, frați și surori și rudeni îndurerate și nemângăiate.

Odihnească în pace!

Nenorocirea pilotului Takács. După cum se anunță din Budapesta cunoscutul pilot budapestan făcând o probă de sbor deasupra orașului Ungvár s'a răsturnat cu aeroplanul găsindu-și moartea. Nenorocitul pilot, după ce făcuse pe o vreme frumoasă mai multe virajuri deasupra orașului la o înălțime de 200 metri, a încercat să se coboare dar când fu la 20 metri de pământ a pierdut pedala și nemai fiind stăpân pe aparat, s'a răsturnat cu el — zdrobindu-și tot trupul. Pilotul Takács care făcuse a 300-lea sbor a murit imediat.

Chemarea glotașilor B). După cum se știe primul grup anii 24—28 al glotașilor din clasa B) și-au început serviciul militar în 16 Ianuarie. După cum se anunță pe 15 Februarie vor fi chemați și glotașii din clasa B), născuți în anii 1883, 84, 85 și 86 și găsiți apti pentru serviciu armat la controalele ce au avut loc între 16 și 31 Decembrie, iar cei născuți în anii 1878, 79, 80, 81 și 82 pe 1 Martie.

Caracterizarea personalității generalisimului Joffre. Corespondentul ziarului „Neue Züricher Zeitung” vorbind despre personalitățile cartierului general francez declară, că de când a luat Joffre comanda supremă, a înlocuit până acum, cel puțin 17 generali.

Dintre generalii numiți prin intervenții politice, a rămas numai generalul Sarail, care a arătat înalte capacități strategice. Cea mai mică greșeală în conducerea trupelor se pedepsește aspru.

Generalul Joffre a înprospătat comanda armatei franceze, a exclus sistematic incapacitățile și a înălțat spiritul militar.

Sacrificarea generalilor politici nu s'a putut face fără rezistență. Când o persoană sus pusă a stăruit să retragă oare-care deciziuni, Joffre a declarat hotărât, că dacă se vor continua intervențiile, își va depune sabia.

Dăruiri. Ca răscumpărare a felicitărilor de Anul-nou am primit dela d. Dr. Nestor Porumb din Biserica-albă suma de 10 cor., pentru a cumpăra cărți pe seama răniților români. Pentru scopul acesta am mai primit dela d. Ioan Crăciun, preot în Spring 5 cor., și dela d. Măndru Laeșiu, lucrător în Reșița 5.50 cor.

Când aducem și noi mulțumirile noastre sincere în numele răniților, facem un nou apel la inimile nobile românești, să binevoiască a mai contribui cu ceva pentru a putea procura îndeosebi cărți de rugăciuni, de cari zilnic ne sosesc zeci de cereri dela răniții noștri din diferite spitale.

Ziarul îl trimitem zilnic în peste o mie de exemplare, asemenea am trimis gratuit zeci de calendare, cărțile de rugăciuni însă trebuie să le procurăm și noi pe bani gata dela alți editori — **Administrația ziarului „Românul”.**

„**Foala Poporului Român**” din Budapesta, apare cu începere dela Anul-nou în fiecare zi. Abonamentul 18 cor. pe an.

„**Dobra**” — provizorie. Ministrul internelor a admis împreunarea comunei Dobra Humedoa-rei cu Gura Dobrei, cari sunt lipite deolaltă, într'o singură comună, cu adausul, că în mod provizoriu are să poarte numele de: Dobra. Va să zică denumirea de veacuri a comunei este provizorie, iar cea maghiarizată, care încă nu s'a putut îscodi, este cea... definitivă. Curios respect față de istorie!

Imprumutul intern italian. Din știrile sosite la direcțiunea generală a Băncii Italiei rezultă, că operațiunea imprumutului național de un miliard a fost acoperit cu mai mult de 1300 de milioane. La acest rezultat cotele de participare ale institutelor de bancă constituite în consorțiu de garanție concură pentru mai puțin de 400 milioane.

Clocnire de trenuri în apropiere de Aradul-nou. Marți, în 19 c. dimineața în apropiere de gara Aradului-nou s'a ciocnit un tren de marfă cu trenul de persoane ce sosește dela Chichinda-mare la Arad. În ziua incidentului trenul de marfă, care normal se întâlnea cu trenul de persoane dela Chichinda-mare în gara dela Fenlac, a sosit la Aradul-nou cu întârziere. Funcționarul din serviciu, neputând vorbi cu gara principală din cauza defectuosității telefonului, a pornit trenul de marfă, în speranța că trenul de persoane așteaptă în gara dela Fenlac. Deabia parcurse însă trenul 400 de metri și la o întorsătură s'a găsit în fața trenului de persoane ce venea dinspre Fenlac, respective dela Zádor-lac. Cu toate încordările conducătorilor trenurilor, ciocnirea nu s'a putut evita. În urma clocnirei mai mulți călători au fost răniți din norocire și aceștia numai ușor. Direcțiunea a pornit anchetarea incidentului pentru stabilirea răspunzabilității.

Ultima oră.

SOSIREA MOȘTENITORULUI LA BERLIN.

Berlin. — Moștenitorul austro-ungar arhiducele Carol Francisc Iosif a sosit aici. Încă azi moștenitorul își va continua călătoria la cartierul german, pentru ca să-l felicite pe împăratul Wilhelm din prilejul aniversării nășterii sale de 57 de ani.

RUȘII RECUNOSC INĂINTAREA NOASTRĂ ÎN GALIȚIA.

Rotterdam. — Telegrammele sosite azi din Petrograd recunosc că armata austro-ungară înaintează în Galiția. Ele mai spun, că 18 c. seara, spre sud dela Radom, trupele austro-ungare au atacat cu mare forță silind-i pe Ruși să se retragă.

După cum scrie „Times” la Varșovia situația nu

s'a schimbat. Se recunoaște că Kielce a fost ocupat, dar se afirmă că pe acest drum nu se poate înainta spre Varșovia cu succes.

CONSILIU DE MINIȘTRI ROMÂN.

București. — Un consiliu de miniștri a avut loc **Sâmbătă la orele 11 dim. sub preșidenția dlui I. C. Brătianu acasă la d. Porumbaru, care fiind suferind nu poate ieși din casă. Au lipsit d-nii Emil Costinescu și Duca.**

După expedierea lucrărilor curente miniștrii au avut un schimb de vederi asupra situației externe.

Consiliul a ținut până la orele 12 și jum.

POȘTA REDACTIEI.

Mai multora. — Mulți ne cer anume răspunsuri și lămuriri amănunțite relativ la unele chestii politice. Acestora le răspundem la acest loc că, ceea ce e posibil să vadă lumina zilei, se publică în coloanele ziarului nostru, iar ceea ce fie din cauza cenzurei, fie din alte motive grave nu se poate divulga, nu se publică, deci nici nu le putem comunica nimănui și nici nu avem atâta răgaz încât să le putem comunica și particularilor. Atari întrebări totdeauna vor rămâne fără răspuns din partea noastră.

O. Hulea. Vă rugăm să ne răspundeți la scrisoarea ce V'am trimis-o.

V. Bica, li va veni rândul, dacă va fi bună.

Andrelu Goicea, inv. Herman. Administrația ziarului „Românul”, Arad, str. Zrinyi nr. 1 a.

POȘTA ADMINISTRĂȚIEI.

Petru Cîta, Toracul-mic. Am primit 14 cor. în abonament până la 30/VI 1915.

Petru Heret, Vașaros. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie 1915.

George Labonțiu, Orade. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 31/III 1915.

Liviu Nica, Arcuș. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Aprilie 1915.

Emilian Novacovicu, Răcășdia. Am primit 7 cor. în abonament până la 31/III 1915.

Ilie Bursășiu, V.-Săliște. Am primit 7 cor. abonament până la 31 Martie 1915.

Petru Clecan, Pui. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie 1915.

Trăilă Pigli, Bucovăț. Am primit 4.80 cor. în abonament până la 28/II 1915.

George Rusu, Seciani. Am primit 14 cor. în abonament până la 30 Iunie 1915.

I. V. Hațeg. Adresați-Vă farmaciei „Vértes” din Lugoj.

C. Givulescu, Soborșin. Adresa cerută e: A. Cotruș, Farkastelke, p. u. Blaș.

I. Mariescu, Dunaorbágy. Nu se poate!

La **Librăria „Concordia”, Arad, Str. Deák Ferenc nr. 20 se află de vânzare:**

Calendarul Minervei, cor. 1.25 + 45 fil. porto recomandat.

Calendarul partidului național 60 fil. plus 20 fil. porto.

Calendarul Poporului (Budapesta), 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu), 30 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. plus 10 fil. porto. (Acest calendar se poate folosi și ca calendar de buzunar pentru soldați etc., având mărimea de 15×11 cm.)

Pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate) librăria nu la răspunderea. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil: prof. **VASILE STOICA.**